

15.09.2022

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**15 Eylül 2022
Perşembe**

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

15 Eylül 2022 Perşembe

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

CUMHURBAŞKANI KARARLARI

- 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununun Geçici 67 nci Maddesinde Yer Alan Tevkifat Oranları Hakkındaki Ekli Kararın Yürürlüğe Konulması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 6036)
- İthalat Rejimi Kararında Değişiklik Yapılmasına İlişkin Karar (Karar Sayısı: 6037)
- Teknik Düzenlemeler Rejimi Kararının Yürürlüğe Konulması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 6038)
- Ekli Listede İsimleri Belirtilen Turizm Bölgesi ve Turizm Merkezlerinin Sınırlarının Yeniden Belirlenmesi Hakkında Karar (Karar Sayısı: 6039)
- İl Özel İdareleri, Belediyeler ve Bağlı Kuruluşları ile Bunların Üyesi Olduğu Mahalli İdare Birliklerinin Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmetlerinin Gördürülmesine İlişkin Usul ve Esaslarda Değişiklik Yapılmasına Dair Usul ve Esaslar (Karar Sayısı: 6040)
- Kütahya İli Sahipsiz Hayvanları Koruma Birliği Kurulması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 6041)
- Tokat Havalimanının Uluslararası Giriş ve Çıkışlara Açık Daimi Hava Hudut Kapısı Olarak Tespit Edilmesi Hakkında Karar (Karar Sayısı: 6042)
- Ekli Kroki ile Listede Sınır ve Koordinatları Gösterilen Alanın Çanakkale Teknoloji Geliştirme Bölgesi Ek Alanı Olarak Tespit Edilmesi Hakkında Karar (Karar Sayısı: 6043)
- Kayseri ve Kırşehir İllerinde Bulunan ve Ekli Listede İsimleri Belirtilen Yerlerde Arazi Toplulaştırması ve Tarla İçi Geliştirme Hizmetleri Yapılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 6044)
- Van İli, Edremit İlçesi, Eski Cami ve Yeni Cami Mahalleleri Sınırları İçerisinde Yer Alan Bazı Alanların Kentsel Dönüşüm ve Gelişim Proje Alanı İlan Edilmesine İlişkin Ekli Kararın Yürürlüğe Konulması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 6045)
- Bitlis İli, Ahlat İlçesi, Tunus Mahallesi Sınırları İçerisinde Bulunan Taşınmazların, Toplu Konut İdaresi Başkanlığınca Başlatılan Konut Projesi Kapsamında İhtiyaç Duyulan Yapılaşmanın İvedilikle Sağlanması Amacıyla Anılan Başkanlık Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 6046)
- Sakarya İli, Karasu İlçesi, Yukarı İncilli Mahallesi Bulunan Taşınmazın, Karasu Belediye Başkanlığı Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 6047)
- Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu (TKİ) Genel Müdürlüğü Uhdesinde Bulunan Bolu İli Sınırları İçerisinde Bulunan Taşınmazların, TKİ Genel Müdürlüğü Adına Tescil Edilmek Üzere Anılan Genel Müdürlük Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 6048)
- Malatya İli Sınırları İçerisinde Bulunan Bazı Taşınmazların, Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 6049)

- Malatya İli, Hekimhan İlçesinde Tesis Edilecek Doğal Gaz Dağıtım Sistemi Kapsamında Bazı Taşınmazların, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 6050)
- Kocaeli İli, Dilovası İlçesi, Tavşancıl Mahallesi Sınırları İçerisinde Yer Alan Bazı Taşınmazların, Dilovası Belediye Başkanlığı Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 6051)
- Muğla İli, Bodrum İlçesi, Mazıköy Mahallesinde Yer Alan Taşınmazın, Kültür ve Turizm Bakanlığı Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 6052)
- Türkiye Afet Müdahale Planının Yürürlüğe Konulması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 6053)

CUMHURBAŞKANLIĞINA VEKÂLET ETME İŞLEMİ

- Cumhurbaşkanlığına, Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat OKTAY'ın Vekâlet Etmesine Dair Tezkere

ATAMA KARARLARI

- Cumhurbaşkanlığı Tarafından Yapılan Atamalar Hakkında Kararlar (Karar: 2022/458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485)

HÂKİMLER VE SAVCILAR KURULU KARARLARI

- Hâkimler ve Savcılar Kuruluna Ait Kararlar

YÖNETMELİKLER

- Millî Eğitim Uzmanlığı Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Ticaret Bakanlığı Personeli Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Yükseköğretim Kurumlarında Döner Sermaye Gelirlerinden Yapılacak Ek Ödemenin Dağıtılmasında Uygulanacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

TEBLİĞLER

- Kompost Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ
- T.C. Ziraat Bankası A.Ş. ve Tarım Kredi Kooperatiflerince Tarımsal Üretime Dair Düşük Faizli Yatırım ve İşletme Kredisi Kullandırılmasına İlişkin Uygulama Esasları Tebliği (Tebliğ No: 2020/4)'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (No: 2022/26)

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI

- Anayasa Mahkemesinin 20/7/2022 Tarihli ve E: 2022/4 (Değişik İşler), K: 2022/3 Sayılı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 10/3/2022 Tarihli ve 2017/36237 Başvuru Numaralı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 26/7/2022 Tarihli ve 2018/31084 Başvuru Numaralı Kararı

Gıda Komitesi'nde hal-raf makası masaya yatırıldı

Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati Gıda ve Tarımsal Ürün Piyasaları İzleme ve Değerlendirme Komitesi toplantısını gerçekleştirdiklerini söyledi.

Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati, sosyal medya hesabından Gıda ve Tarımsal Ürün Piyasaları İzleme ve Değerlendirme Komitesi toplantısını gerçekleştirdiklerini paylaştı.

Twitter hesabından açıklama yapan Nebati, "Gıda ve Tarımsal Ürün Piyasaları İzleme ve Değerlendirme Komitesi toplantımızı Tarım ve Orman Bakanımız Sn. Vahit Kirişçi, Ticaret Bakanımız Sn. Mehmed Muş ve komite üyelerinin katılımlarıyla gerçekleştirdik. Toplantı kapsamında, gıda ve tarım ürünlerinin yurt içi ve yurt dışı arz ve fiyatlarına ilişkin son dönemdeki gelişmeleri kapsamlı bir şekilde mercek altına aldık" dedi.

Gıda Komitesi toplantısı sonrası yapılan resmi açıklamada ise, "Tarımsal ürünlerde üretici ve hal fiyatları ile perakende fiyatları arasındaki farkın nedenleri irdelenmiş ve bu konuda ilgili taraflarca daha detaylı çalışılması için alt komite kurulması kararlaştırılmıştır" denildi.

BASIN AÇIKLAMASI

14 EYLÜL 2022

Gıda ve Tarımsal Ürün Piyasaları İzleme ve Değerlendirme Komitesi (Komite) Hazine ve Maliye Bakanı Sayın Dr. Nureddin NEBATİ'nin ev sahipliğinde; Tarım ve Orman Bakanı Sayın Prof. Dr. Vahit KIRIŞCI, Ticaret Bakanı Sayın Mehmet MUŞ, Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanı Sayın İbrahim ŞENEL ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Başkanı Sayın Prof. Dr. Şahap KAVCIOĞLU'nun katılımıyla toplanmıştır.

Toplantıda; Komite üyeleri, önceki toplantılarda alınan kararlar doğrultusunda kat edilen ilerlemeler hakkında bilgilendirilmiştir. Ayrıca, gıda ve tarım ürünlerinin yurt içi ve yurt dışı arz ve fiyatlarına ilişkin son dönemdeki gelişmeler mercek altına alınmıştır.

Küresel düzeyde yaşanan olumsuz gelişmelere rağmen, Komite toplantılarında alınan kararların uygulanmasıyla, ülkemizde temel gıda ürünlerinde arz güvenliğinin sağlanmaya devam edildiğinin altı çizilmiştir.

Önümüzdeki dönemde de gereken tüm tedbirlerin ilgili kurumlarla güçlü bir koordinasyon içinde alınmaya devam edilerek gıdaya erişim güvenliğinin sürdürüleceği vurgulanmıştır.

Tarımsal ürünlerde üretici ve hal fiyatları ile perakende fiyatları arasındaki farkın nedenleri irdelenmiş ve bu konuda ilgili taraflarca daha detaylı çalışması için alt komite kurulması kararlaştırılmıştır.

Kamuoyuna saygıyla duyurulur.

Ham ayçiçeği yağı ithalatında gümrük vergisi artırıldı

Ham ayçiçeği yağı ithalatında uygulanan gümrük vergisi oranı artırıldı.

Daha önce sıfır olan ham ayçiçeği yağı ithalatında uygulanan gümrük vergisi oranı yüzde 10'a yükseltildi.

İthalat Rejimi Kararında Değişiklik Yapılmasına İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararı, Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi.

Buna göre, yağlı tohumlar ile bitkisel yağların dünya fiyatları ve tedarikine ilişkin son dönemde yaşanan bölgesel gelişmeler dikkate alınarak, Türkiye'nin içinde bulunduğu yağlık ayçiçeği hasadı döneminde yerli üretimin sürdürülebilirliğini ve çiftçinin desteklenmesini temin amacıyla ham ayçiçeği yağında uygulanan gümrük vergisi yüzde 10'a çıkarıldı.

Temmuzda 843 bin 876 ton inek sütü toplandı

Türkiye genelinde ticari süt iletmecilerince toplanan inek sütü miktarı, bu yılın temmuz ayında geçen yılın aynı ayına göre yüzde 0,6 artarak 843 bin 876 ton oldu.

Türkiye geneli toplanan inek sütü miktarı, bu yılın temmuz ayında yıllık bazda yüzde 0,6 arttı. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), 2022 yılı Temmuz ayına ilişkin süt ve süt ürünleri üretimi verilerini açıkladı.

Buna göre, ticari süt iletmelerince toplanan inek sütü miktarı temmuzda aylık bazda yüzde 0,9 d kaydetti. Toplanan inek sütü miktarı, bu ayda yıllık bazda ise yüzde 0,6 artarak 843 bin 876 tona ıktı. Toplanan inek sütü miktarı ocak-temmuz döneminde geçen yılın aynı döneminde kıyasla yüzde 2,4 azaldı.

Ticari süt iletmelerince yapılan içme sütü üretimi, temmuzda geçen yılın aynı ayına göre yüzde 20,6 artışla 127 bin 386 ton oldu. Ocak-temmuz döneminde içme sütü üretimi yıllık bazda yüzde 2,9 azalışla 873 bin 968 ton olarak gerçekleşti. İçme sütü üretimi temmuzda aylık bazda yüzde 7,5 arttı.

Temmuzda ticari süt işletmeleri tarafından yapılan yoğurt üretimi geçen yılın aynı ayına göre yüzde 1,4 azalarak 102 bin 998 tona derken, ocak-temmuz döneminde yıllık bazda yüzde 3,9 artışla 668 bin 506 tona ıktı.

15.09.2022

İnek peyniri üretimi temmuzda geçen yılın aynı ayına göre yüzde 2,7 azalarak 57 bin 227 tona geriledi, ocak-temmuz döneminde de yıllık bazda yüzde 5,7 azaldı ve 409 bin 684 ton olarak kayıtlara geçti.

Ayran üretimi, temmuzda geçen yılın aynı dönemine kıyasla yüzde 10,9 düşerek 67 bin 242 ton olurken, tereyağı üretimi yüzde 5,6 yükselişle 6 bin 640 tona çıktı. Ocak-temmuz döneminde ayran üretimi yıllık bazda yüzde 18,1, tereyağı üretimi yüzde 29,9 arttı.

Tavuk eti ve yumurtası üretimi arttı

Türkiye genelinde tavuk eti üretimi, temmuzda geçen yılın aynı ayına göre yüzde 16,5 artarak 188 bin 613 tona, tavuk yumurtası üretimi de yüzde 3,5 yükselişle 1,57 milyar adede çıktı.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), 2022 yılı Temmuz ayına ilişkin kümes hayvancılığı üretimi verilerini açıkladı.

Buna göre, temmuzda 188 bin 613 ton tavuk eti üretimi gerçekleşti. Üretim, geçen yılın aynı ayına kıyasla yüzde 16,5 artarken aylık bazda yüzde 14,1 düştü.

Türkiye'de temmuzda 1 milyar 569 milyon 130 bin adet tavuk yumurtası üretimi yapıldı, yıllık bazda yüzde 3,5, aylık yüzde 2,7 artış kayıtlara geçti.

Temmuzda 104 milyon 266 bin tavuk kesildi. Kesilen tavuk sayısı Temmuz 2021'e kıyasla yüzde 14,9 arttı. Bu dönemde hindi eti üretimi, yıllık bazda yüzde 9,6 artarak 4 bin 520 tona yükseldi.

Ocak-temmuz döneminde ise geçen yılın aynı dönemine göre kesilen tavuk sayısı yüzde 13,1, hindi eti üretimi yüzde 9,9, tavuk eti üretimi yüzde 10,8 ve tavuk yumurtası üretimi yüzde 0,6 artış kaydetti.

Zincirde indirim market sayısı hızlı arttı, payı yüzde 79'a ulaştı

Yerel Zincirler Buluşuyor fuarında konuşan TPF Başkanı Ömer Düzgün, 42 bin ulusal ve indirim marketinin faaliyet gösterdiğini belirterek, "İndirim marketlerin sayısı son 10 yılda yüzde 395 artış gösterirken, sektörde payları yüzde 79'a kadar çıktı" dedi.

Yener KARADENİZ

Organize perakendenin en önemli halkası olan yerel zincir marketler, Haliç Kongre Merkezi'nde gerçekleşen Yerel Zincirler Buluşuyor (YZB) 2022'de bir araya geldi. Sektörün en büyük fuarı olan ve Türkiye Perakendeciler Federasyonu (TPF) tarafından düzenlenen etkinlik bu yıl "Yeniden Yerele" temasıyla binlerce paydaşı bir araya getirdi.

Etkinliğin açılışında konuşan TPF Başkanı Ömer Düzgün, organize perakendede son yıllarda yaşanan gelişmeleri anlattı. Salgın döneminin tarihi bir süreç olduğunu ve sektörde birçok şey değiştirdiğini belirten Düzgün, yaşanan süreçte artan fiyat suçlamalarına yönelik, "Bizim fiyat artırma gibi bir lüksümüz yok, bu açık ve net. Bu ekonomik ortamda fahiş, haksız, rakiplerinden yüksek fiyatla ürün satan bir üretici veya satıcının cezasını herkesten ve her şeyden önce tüketiciler ve piyasa verir. Bu böyle bilinmeli" dedi. Enflasyon ve gıda fiyatlarının yanı sıra tarım ve hayvancılıkta da sorunlar olduğuna dikkat çeken düzgün, "Kendi kendine yeten bir ülke olmayı artık daha çok istiyoruz. Bu gelişmeler vatandaşları endişelendirdi. Güvenli ve yerli üretime her zamankinden daha fazla erişmek istiyor. Bu nedenle Yeniden Yerel'e demenin tam zamanı. Daha fazla zaman kaybetmeden geleceğimiz için bugünden adım

atılmalı. Tarladan çatala tüm gıda güvenliği yeniden kurgulanmalı. Küresel ısınmadan kuraklığa kadar tüm süreçleri baştan yazmalıyız” ifadelerini kullandı.

Türkiye’de mağaza enflasyonu yaşanıyor

Artık gelineen noktada bugün ülkede müthiş bir mağaza enflasyonu ile karşı karşıya geldiğini belirten TPF Başkanı Düzgün, “42 bin ulusal ve indirim marketi vatandaşlara hizmet veriyor. İndirim marketlerin sayısı son 10 yılda yüzde 395 artış gösterirken, sektörde payları yüzde 79’a kadar çıktı” diye konuştu. Düzgün, şöyle devam etti: “Önümüzdeki 5 yıl içinde 13 binin üzerinde yeni mağaza açılması bekleniyor. Bu tabloda discount marketlerin gıda perakendesindeki payı yüzde 85’e ulaşması öngörülüyor. Bu tablo önümüzdeki süreçte yan yana alt alta üst üste yeni market açılışları devam edecek anlamına geliyor. Sadece gıda perakendesindeki işletmelere değil üreticiye de tüketiciye de ülkeye de zarar verecek bu durum. Perakende yaşamızdaki eksik ayaklar giderilmezse yerel zincirler rekabet gücünü kaybetmeye devam edecek.”

“Rekabet girdabında kürek çekiyoruz”

TPF olarak 5 bin 500’ü aşkın mağaza ile hizmet verdiklerini söyleyen ve Türkiye’de kazandıklarını yine Türkiye’de yatırıma dönüştürdüklerini ifade eden Düzgün, “Biliyoruz ki dünyada ve ülkemizde yaşananlara gelişim noktasından bakmazsak, aldığımız mirasımızı geleceğe taşıyamayız. Rekabet gelişimi artıran bir özelliktir. İçinde bulunduğumuz rekabet ortamı bir taraftan da sektörü zor duruma sürüklüyor. Enerji, lojistik, akaryakıt, ekipman, kira ve işgücü başta olmak üzere artan maliyetler yerli işletmeleri ve üreticileri gün be gün daha fazla zorlamaya başlıyor” dedi. Öte yandan geleceğe bakışın da hızlı bir evrim geçirdiğini anlatan Ömer Düzgün, “Bu tarihi süreçte olumsuzluklar da yaşadık. Çoğu gıda maddesinin üretiminde düşüş yaşandı. Rekabetle boğuşurken bizden kaynaklı olmayan fiyat artışı nedeniyle müşterilerimiz ile karşı karşıya kaldık. Bizler zincirin son halkasıyız. Bu durum müşterimizin bize duyduğu güvene zarar veriyor. Maliyetlerin her geçen gün arttığı, karlılıkları düştüğü bir rekabet girdabında kürek çekiyoruz” şeklinde konuştu.

Meyve-sebzede vadeye düzenleme sinyali

Ticaret Bakan Yardımcısı Sezai Uçarmak salgınlardan sonra tarihte hep kıtlık olduğunu hatırlattı. Bu dönem kıtlık yaşanmadığını ama fiyatların yüksek oranda arttığını belirten Uçarmak, “Marketlerin sadece fiyat artışı ile gündeme gelmesi hoş değil. Onlar sadece bir kanal. Geçmişte esnaf işletmeleri ile yerel zincirlerin birbirine girmesine tanık olmuştuk. Şimdi yerel marketler ile organize perakende arasındaki gerilime tanık oluyoruz. Belli bir alanda yoğunlaşma firmalara güç kazandırıyor. Ancak iç ticaret alanı son derece liberal bir anlayış içinde olmalı. Ancak sorun olduğunda da işletmeler devleti yanında görmek ister. Biz bakanlık olarak rekabete yönelik düzenlemeler yapıyoruz. Gündemimizde de yine bu alana yönelik yeni düzenlemeler var” dedi.

Yine son dönemde artan meyve sebze fiyatlarına yönelik de yorum yapan Uçarmak, “6 ay vadeli meyve sebze ticareti olmaz. AB özellikle pandemi nedeniyle gıdayı farklı bir yere koydu. ‘Bir aydan az süre dayanıklı olan ürünlerde ödeme süresi 1 ay, diğerlerinde 2 ay’ dedi. Bunu uygulamamız gerektiğini düşünüyoruz. Oralarda çalışmalarımız var” dedi. Öte yandan üretimden kaynaklanan problemin de yaşandığını kaydeden Uçarmak, “Bunlar ile ilgili de düzenlemeye ihtiyaç var. Bu alana yönelik günlük hayat takip edilerek uygulanabilir hükümler getirilmeli” ifadelerini kullandı.

“Gıda arzında çözüm yerelden tedarikle sağlanır”

Yerel Zincirler Buluşuyor etkinliğinde perakende sektöründe enflasyonun tüketici üzerindeki baskısı, DÜNYA gazetesi Üst Yöneticisi Hakan Güldağ moderatörlüğünde gerçekleştirilen “Gıda Enflasyonunun Suçlusu Kim?” oturumunda masaya yatırıldı. Oturumun konuşmacıları arasında DÜNYA Yayın Kurulu Başkanı Şeref Oğuz, DÜNYA tarım yazarı Ali Ekber Yıldırım, Piri Reis Üniversitesi Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Erhan Aslanoğlu, Tüm Süt, Et ve Damızlık Sığır Yetiştiricileri Derneği (TÜSEDAD) Başkanı Sencer Solakoğlu, Onur Market Yönetim Kurulu Başkanı Cemal Özen yer aldı. Panelde kurun enflasyonda önemli bir etken olarak öne çıktığı belirtilirken, bir diğer önemli etkenin ise eksik tarım politikaları, koordinasyon eksikliği gibi konular olduğu dile getirildi. Salgın ile birlikte gıda milliyetçiliğinin başladığı ve herkesin kendine yetecek kadar üretime yöneldiği vurgulanırken, çözümün ise yakından ve yerelden tedarik ile birlikte koordinasyonun sağlanması gibi doğru tarım politikalarından geçtiğine vurgu yapıldı.

İRİ REİS ÜNİVERSİTESİ REKTÖR YARDIMCISI PROF. DR. ERHAN ASLANOĞLU:

Gıda endeksimiz 1400’e gidiyor

Büyüme hızı düşüyor. AB büyümesi 5’lerden 2,5’e kadar geriledi geriledi. Muhtemelen daha da aşağı gidecek. AB’de gaz krizi de var şimdi. AB en büyük pazarımız. Bu durum bizi de etkileyecek. Öte yandan enflasyon sert bir çıkış içinde. 1980’lerden bu yana düşüş eğiliminde olan enflasyon yükselmeye başladı. Merkez bankaları sıkı adımlar atıyor. Dünya enflasyon ile önceliği hızlandırdı. Faizler yükseliyor. FAO’nun gıda endeksi yüzde 200, bizimki 1400’e gidiyor. Yüzde bin 300 enflasyon var gıdada. Farkın 2009’dan sonra çok arttığını ve sonrasında çok yükseldiği görüyoruz. Bizde sıçrama söz konusu. Zimbabve’nin ardından en yüksek enflasyon Türkiye’de. enflasyonun nedenlerine bakıldığında en önde kur geliyor. Çözüm olarak ise çok sıkı bir para politikasına ihtiyaç var. Kapsamlı bir dezenflasyon programına, tüm sektörler için planlamaya, ithal girdilerde sübvansiyonlara, yapısal reformlara ihtiyaç var. Kooperatifler daha güçlü olmalı, dağıtım sisteminde rekabet artmalı, lisanslı depolama geliştirilmeli.

DÜNYA TARIM YAZARI ALİ EKBER YILDIRIM:

Yasa çıkarmakla fiyat düşmez

Gıda fiyatları ayın başında enflasyon verileri ile gündeme geliyor. Bunun kaynağını etiketler üzerinden tartışıyoruz. Oysa işin tarla boyutu var. Bir suçlu aranıyor. AB'de en büyük kuraklık yaşanıyor, üretim azaldı ve üreticiyi nasıl destekleriz çabası var. Sorun var ama çözüm de öneriliyor. En son domates ile ilgili kriz yaşadık, AB yüksek fiyattan domates almak istedi. Biz AB'ye gitmesin diye ihracatı kayda bağladık. Bu potansiyelimizi değerlendirmek yerine günlük bakıyoruz olaya. Gıda fiyatlarının artmasında tek bir neden yok. Politikalar, plansızlık, maliyetler var. Vergi indirip ithalat yapılıyor, sonucunda da üretim yapılmaktan vazgeçiliyor. Bu da kısır bir döngüye neden olunuyor. Hal yasası değişirse fiyat düşecek dediler. Yasa çıkarmakla fiyat düşmez. Yeniden gündemde hal yasası. Gıda komitesi kuruldu. 'Fiyatları takip ediyoruz, izliyoruz' diyorlar. Ama sonuç değişmiyor. Tarladan sofraya kadar olan süreci iyi yönetmeliyiz. Maliyetler çok arttı. Mümkün olan yakın çevre iyi değerlendirilmeli. Bu bir model olarak görülebilir. Her açıdan yerelde üretmek yerelden ürün sağlamak önemli.

ONUR MARKET YÖNETİM KURULU BAŞKANI CEMAL ÖZEN:

Tarım, siyaset üstü ve devlet politikası olmalı

Toplum olarak suçlu aramak yerine çözüm odaklı eylemlere geçmeliyiz. Bizim bu ülkenin tarımına, gıdasına, enflasyonuna çözüm bulmamız lazım. 2017 ile başlayan çift haneli enflasyon dönemi var. 2018'de İran ambargosu, döviz krizi ile karşılaştık. Sonra pandemi, tedarik zincirinin bozulması ve savaşla birlikte ülkelerin ana sorunu gıda olmaya başladı. Gıda milliyetçiliği konuşuluyor. Herkes kendine yetecek gıdayı üretmeye geçiyor. Gıdanın olmadığı ortamda hiçbir ülkenin gelişme ihtimali yok. Salgın da dahil gıdada hiçbir zaman yoka düşmedik. Tarım ve gıda, savunma sanayisinden çok daha önemli gelecek için. Verimlilik ile ilgili sıkıntı, kârlılık ve kazanç sorunu var. Üretim aşamasında taban fiyat ve destekler açıklanmalı. Üreticinin, cebine girecek ya da girmeyecek parayı bilmesi gerekiyor. Çiftçi risk alamıyor, üretimden vazgeçiyor. Arz ve talep konusunda denge ve koordinasyona ihtiyaç var. Tarım siyaset üstü ve devlet politikası olmalı.

ET VE DAMIZLIK SIĞIR YETİŞTİRİCİLERİ DERNEĞİ BAŞKANI SENCER SOLAKOĞLU:

Çözüm masadaki değil, sahadaki insanla üretilir

Tarımın en büyük gideri kiradır. Ürünün maliyetinin yüzde 35'i ile 55'ine geliyor artık. Pandemide en çok emlak fiyatları arttı. Böyle olunca da kiralar da arttı. Bu tarlaya da yansıdı. Süt fiyatları artmamalı deniyor. Çünkü hammadde olduğu için diğer ürünlerin de fiyatını artıracak. Sebebi olmadığınız bir olayın çözümü olmanız beklenmemeli. Süt üretiminde düşüş eğilimi var. Kayıtlı süt 10 milyon ton, kayıtsız 23 milyon ton. Fiyatlar artıyor. Bunların her biri sonuç, sebep değil. Maliyetler artarken çiftçiye, 'fiyatı

düşür' diyemezsin. Aynı hatalar yapılıyor. Sahadaki insanlar ile değil masadaki insanlar ile çözüm üretilmeye çalışılıyor. Ehil insanların elinde plan proje yapılmazsa, planlar bilgisi olmadan fikri olan insanlar tarafından hazırlanırsa doğru olmaz. Bu iş bilimin işi.

DÜNYA YAYIN KURULU BAŞKANI ŞEREF OĞUZ:

Elin gıdası ile karnını doyuramazsın

Sadece girdi fiyatları yeterli bir açıklama değil. Ortada bilgiden çok ilgisizlik var. Sorun var çözümü biliyorsun atılması gereken adımlar ortada ama yapmıyorsun. Çözüm noktasında “yapıyormuş gibi” yapılıyor. Elin bilgisi ile ülkeyi yönetemezsin, elin gıdası ile de karnını doyuramazsın. Yozgat'ın bir köyünde 800 civarında tarlayı alıp birleştirdiler ve 410 civarında traktör sayısı 14'e indi şimdi 25 bin kg meyve üretiliyorlar ve 35-40 kişi sigortalı çalışıyor. Bunu yapabilen insanlar var. Cazibe kazandırılmalı bölgelere. Böylece gençler de bu işle uğraşabilir. Tohumun yanı sıra bilgi de ekilmeli tarlaya. Arazi bütünleştirmeden söz ediliyor. Halı saha boyutuna gelen tarlada üretim zor. Girdileri azaltmak için örgütlenme notasında adımlar atılmalı. Bize gıda lazım. Bilgi toplumunda acıkacağız ve torunlarımızın iştahı daha çok olacak. Tarımı sevdirmeye konusunda bir gayret olmalı. Çocuklar etlerin, market raflarında yetiştiğini sanıyor. Devletin zincir marketleri suçlaması kolay. Savaş etiket üzerinden verilmez. Üretimi artırmak lazım.

Mansur Yavaş, çiftçi desteklerini açıkladı

'Kırsal Kalkınmada Başkent Modeli Buluşması'nda konuşan Yavaş, "2017'de Büyükşehir Belediyesi, bugünün değerleriyle 32 milyon TL'lik kırsal kalkınma desteği sunarken biz, bu rakamı 2021 yılında 220 milyon TL'ye çıkardık. Entegre kırsal kalkınma modelini hayata geçirdik. Bugün geldiğimiz noktada, Türkiye'nin yerel bazda en kapsamlı kırsal desteklerini sağlamanın büyük mutluluğunu yaşıyoruz." dedi.

Ankara Büyükşehir Belediyesi, Başkentli çiftçilere verdiği ve bundan sonra vereceği destekleri, bir otelde düzenlediği 'Kırsal Kalkınmada Başkent Modeli Buluşması'nda açıkladı. Toplantıya, CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu ve İYİ Parti Genel Başkanı Meral Akşener de katıldı.

Toplantıda konuşan Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Mansur Yavaş, "Seçimlerden önceki her konuşmamda, bu kentte artık Hans'ın, Corc'un zengin edilmeyeceğini, ithal ürün alınmayacağını, onlar yerine Ankaralı üreticiyi zengin edeceğimizi sıkça belirtmiştik." dedi. En büyük hedeflerinin insanın özüne dönüşünü sağlayarak toprağa yapılan vefasızlığı ortadan kaldırmak olduğunu söyleyen Yavaş konuşmasına şöyle devam etti:

"Ankara'nın yapılaşması, toplam arazisinin yüzde 3'üne sıkıştırılmış durumda. Bu kentin yüzde 97'si halen boş. Bu boş arazilerin yüzde 50'si tarıma uygun. İşte böyle bir ortamda, çiftçimiz üretsın, köylerini terk etmesın hem kazansın hem de kazandırsın istedik. 2017 yılında Büyükşehir Belediyesi, bugünün değerleriyle 32

milyon liralık kırsal kalkınma desteği sunarken biz, bu rakamı 2021 yılında 220 milyon liraya çıkardık. Entegre kırsal kalkınma modelini hayata geçirdik. İşte bugün geldiğimiz noktada, Türkiye'nin yerel bazda en kapsamlı kırsal desteklerini sağlamanın büyük mutluluğunu yaşıyoruz.

Ankara Büyükşehir Belediyesi olarak, Türkiye'de ilk kez Kırsal Bilgi Sistemi'ni kurduk. Suni tohumlama gerçekleştirdik, Başkent Çiftçi Kartı sistemine geçtik. İlk kez müdahale alımı gerçekleştirdik. Çiftçimize mazot, tohum, sulama borusu, yem bitkisi, gübre gibi birçok destekte bulunduk. Ürettikleri ürünleri de birçok kez belediye olarak biz satın aldık.

“Başkent Ankara Kalkınma Projesi’ni hayata geçiriyoruz”

Bitkisel üretim destekleri başlığında, Başkent'imize çok değer katacak bir sürpriz hazırladığımızı buradan ilan ediyorum. Gölbaşı ilçemizde, tam 2 bin 700 dönümlük dev alanda ‘Başkent Ankara Kalkınma Projesi’ni hayata geçiriyoruz. BAKAP Tarım Kampüsü’nde şimdiden üretime başladık. Tarım Kampüsü’müz, dünyada tarımsal eğitim, tarımsal AR-GE, tarımsal üretim ve tarım turizmi bileşenlerini bir arada bulunduran ilk tarım merkezi olacak. Turizm, eğitim ve rekreasyon temaları ile bu merkezimizin alanında bir ilk olmasının heyecanını yaşıyoruz. 39 kilometre yürüyüş yolu, 19 kilometre bisiklet yolu ve on binlerce ağacın yer aldığı projemiz hızla devam ediyor.

"Buğday üretimini teşvik etmek için 14 milyon 500 bin kilo tohum desteği verdik"

Ankara’da, nohut üretimini desteklemek için 3 yılda toplam 4 milyon 500 kilogram tohum desteği sağladık. 501 bin adet yağlık lavanta fidesi desteği yaptık. Yaşanan iklim değişikliği ve ekonomik dalgalanmalar sonucunda buğday üretiminde azalma eğilimi vardı. Bu yüzden 2 yılda, çiftçilerimize buğday üretimini teşvik etmek için 14 milyon 500 bin kilogram tohum vermek suretiyle üretimin devamlılığını sağladık.

Ankara’nın önemli tahıl üretim kalemlerinden olan arpa tohumundan 3 milyon kilogram dağıtarak üreticilere destek olduk. 2022 yılında, KIRBİS üzerinden yeni ekim dönemi için buğday ve arpa tohumu talep başvurusu yapan üretici sayımız 30 bini buldu. Başvurular kontrol edildikten sonra almaya hak kazananların Başkent Kartları’na tohum bedelleri yatırılacak.

“Seçimlerden önce verdiğimiz bir sözü daha hayata geçirdik”

Tüm bunları yaparken seçimlerden önce verdiğimiz bir sözü daha hayata geçirdik. Ülkemizin ilk çiftçi kartı olan Başkent Çiftçi Kartı’nın, 37 bin 367 çiftçimize dağıtımını tamamladık. Bu kart sayesinde çiftçimiz, artık istediği tohumu istediği yerden de satın alabilecek. Bunun da müjdesini buradan vermek istiyorum. Böylece üreticinin bulunduğu bölgedeki ekolojik özelliklere uygun tohumu alabilmesini sağlarken tohum bayilerine de ekonomik açıdan katkı sunacağız. Traktörü olan 17 bin 716 üreticimizin Başkent Kartı’na 34 milyon 656 bin lira yatırarak mazot almalarını sağladık.

“Kentimizde ithal ağaç ve bitki dönemini sonlandırdık”

Verim kaybını engellemek amacıyla 12 bin 143 üreticimize Belplas şirketimizin ürettiği 1 milyon 220 bin litre gübre desteği vererek onların yanında olduk. Kentimizde ithal ağaç ve bitki dönemini sonlandırdık. Park ve bahçelerde kullandığımız dış mekan süs bitkilerinin Ankaralı üreticiler tarafından üretilmesi için sözleşmeli üretim modelini hayata geçirdik.

Hayvancılık destekleri

Manda yetiştiriciliğini teşvik etmek için 153 gebe manda, Ankara tiftik keçisinin gen kaynağını korumak amacıyla 379 adet teke dağıtımını gerçekleştirdik. Hayvan yetiştiricilerine kaba yem ihtiyaçlarını karşılayabilmeleri için 3 yılda 2 milyon kilogram yem bitkisi tohumu desteği verdik. Tarım Kampüsü’ümüzde kendi yetiştirdiğimiz bin 502 ton mısır silajını, ilimizdeki 680 kadın üreticimize ücretsiz olarak dağıttık.

“Su kaynakları taramasına başladık”

Ankara’nın tüm su kaynaklarının taramasına başladık. Yakında Ankara Su Ürünleri Rehberi’ni de halkımıza sunacağız. Seçimlerden önce söz verdiğimiz sulu tarım projesine de başladık. Belediye eliyle yapılacak en büyük kapalı sulama sistemi için çalışmalarımızın büyük kısmını tamamladık. İnşa edilecek şebeke ile tam 6 bin 370 dekar alan sulamaya açılmış olacak. Böylece Kesikköprü suyundan da tarımsal alanda faydalanıp yerel ekonominin kalkınmasını sağlayacağız.

“Üreticilerimize eğitim çalışmalarına başladık”

Başkent Marketlerimiz, kooperatiflerin pazara erişimini sağlamak, kooperatifleşmeyi teşvik etmek ve üreticiden tüketiciye sağlıklı ürünleri ulaştırılması için 6 market 3 şube ile hizmet vermeye başladı. Üreticilerimize eğitim çalışmalarına da başladık. Bu kapsamda bin 274 üreticiye ve 167 öğrenciye arıcılık, hayvan besleme ve su ürünleri gibi alanlarda eğitimler verdik. Muhtarlarımızdan ve üreticilerimizden gelen talepleri incelemek, verilen destekleri ve sorunları yerinde gözlemlemek için bin 339 adet arazi etüt çalışması yaptık ve raporladık.

“Alınan tohumların ekilip ekilmediğini uydudan takip ediyoruz”

Artık köylerdeki bu internet aracılığıyla buğday üreten Mehmet Abi’miz, sebze fidesi diken Fatma Ablamız, ürününe gübre atmak isteyen genç Ahmet kardeşimiz, köyünden telefonunu kullanarak sistemimize başvurusunu yapabiliyor. Ülkemizin ilk elektronik talep toplama sistemini kurarak Kırsal Bilgi Sistemi’ne geçiş dönemini başlattık. Üreticilerimiz, sisteme kayıt yaptıkları her bir parsel ile ilgili teknik bilgileri, kendilerine özel sayfalarından takip edebiliyor. Örneğin, dolu yağışı uyarısını veya don uyarısını çiftçilerimize zamanında bildiriyoruz. Alınan tohumların ekilip ekilmediğinin de uydu ve drone görüntüleri ile takibini sağlıyoruz.

Ankara’da Çiftçi Kayıt Sistemi’ne kayıtlı 45 bin çiftçimizin 33 binine tohum desteği verdik. Buğdayda, 2022 yılında 25 ilçemizde 11 bin 564 çiftçimiz 1 milyar 277 milyon lira; arpada, 2022 yılında 6 bin 331 çiftçimizin geliri toplam 248 milyon lirayı aştı.

Ankaralı üreticiler, bitkisel üretim destekleri aracılığıyla 3 milyar 475 milyon lira, hayvancılık destekleri aracılığıyla 24 milyon 722 bin lira, tarımsal sulama ve altyapı destekleri aracılığıyla 740 milyon lira gelir elde etti.

2023 hedefleri

2023 yılındaki hedeflerimizi de belirledik ve şimdiden hazırlıklara başladık. Büyükşehir Belediyemizde yeni kurulan kırsal kalkınma bütçe içi işletmesi ile üreticilerimizin ürünlerinin pazara erişimini hızlandırmak ve daha fazla para kazanmalarını temin etmek amacıyla ürün işleme ve depolama tesisleri ilçelerimizde kurulacak. Örneğin Çubuk ve Ayaş ilçelerimize soğuk hava deposu, Beypazarı ve Kızılcahamam ilçelerimize jeotermal kurutma, Kalecik'te köylere üzüm sıkma makinaları gibi tesisleri kazandıracağız.” (ANKA)

Kılıçdaroğlu: Niye çiftçiyi toprağa küstürdük?

"Hollanda toprakları Konya'dan küçük." diyen Kılıçdaroğlu, "Hollanda'nın yıllık tarım ürünü ihracatı 180 milyar doların üstünde. Ama Devasa Türkiye Cumhuriyeti, 18-20 milyar dolarlık ancak ihracat yapıyor. O zaman soru şu; bu kadar bereketli topraklar niye ekilmiyor? Niye çiftçiyi toprağa küstürdük? Neden aracılara, çiftçinin alın terini bir anlamda kurban ettik? Bütün bunları aşmak mümkün." dedi.

CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu, İYİ Parti Genel Başkanı Meral Akşener ile birlikte, Ankara Büyükşehir Belediyesi'nin düzenlediği 'Kırsal Kalkınmada Başkent Modeli Buluşması'na katıldı. Buluşmada, Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Mansur Yavaş, kırsalda tarıma ve hayvancılığa Büyükşehir Belediyesi olarak verilen desteği ve bundan sonraki yapılacak destekleri açıkladı.

Daha sonra söz alan Kemal Kılıçdaroğlu, çalışmalarından dolayı Mansur Yavaş ve ekibine teşekkür etti. CHP'li belediyelerin ayrımcılık yapmadan herkese hizmet götürdüğünü söyleyen Kılıçdaroğlu'nun konuşmasından öne çıkan başlıklar şöyle:

Sayın Genel Başkan'ım (İYİ Parti Genel Başkanı Meral Akşener), belediye başkanları gerçekten ellerinden gelen çabayı gösteriyorlar. Onların engellendiğini, büyük zorluklar çıkarıldığını biliyorum. Ama Sayın Genel Başkan'ım, şunu söylüyorum belediye başkanı arkadaşlarıma; 'Şikayet etmeyeceksiniz, sizin göreviniz sorunları aşmak ve halka hizmet etmek'. Onu yapıyorlar. Yapmaya devam ediyorlar.

İzlerken bir çiftçi arkadaş diyor ki ‘Şimdiye kadar görülmemiş bir şey’, sıvı gübre dağıtılırken. Şimdiye kadar görülmemiş aslında çok şeyi, Allah nasip eder, ittifak olarak iktidara geldiğimizde bütün Türkiye’ye de dünyaya da göstereceğiz. Şimdiye kadar yapılmayan ama bundan sonra yapılacak olan her şeyi... Türkiye’yi büyütmek için, Türkiye’yi kalkındırmak için, işsizlik belasından bu ülkeyi kurtarmak için elimizden gelen her türlü çabayı göstereceğiz. Bundan bütün vatandaşlarımızın emin olmasını isterim.

“Üretici de çiftçi de ailesi de kazanıyor”

Geçmişte Ankara’nın caddelerine, sokaklarına ağaç dikmek için ağacı yurt dışından ithal ettiler. Akıl var, mantık var. Ya ormanlarımız var; ağaçlarımız, fidelerimiz var. Bunlar dışarıdan niye gelir? Şimdi bunları Mansur Başkan’ımız; burada bizim çiftçilerimiz üretiyor, onlardan satın alınıyor. Ve herkes kazanıyor. Mansur Başkan da üretici de çiftçi de ailesi de kazanıyor. Gelir elde ediyorlar, daha iyi bir hayat standardı yakalıyorlar. Dolayısıyla mutlu bir tabloyu ortaya koyuyorlar.

“Bu kadar bereketli topraklar niye ekilmiyor?”

Hollanda dediğimiz bir ülke var. Toprakları Konya’dan küçük. Hollanda’nın yıllık tarım ürünü ihracatı 180 milyar doların üstünde. Ama devasa Türkiye Cumhuriyeti Devleti, 18-20 milyar dolarlık ancak ihracat yapıyor. O zaman soru şu; bu kadar bereketli topraklar niye ekilmiyor? Niye çiftçiye toprağa küstürdük? Çiftçinin hakkını, alın terini niye teslim etmedik? Neden aracılara, çiftçinin alın terini bir anlamda kurban ettik? Bütün bunları aşmak mümkün. İnşallah hep beraber aşacağız.

Başkan’ın yaptığı güzel bir şey daha var. Bir çiftçi arkadaşım söyledi; ‘Ayırt etmeden herkese hizmet ediliyor’. Evet, vatandaşlar arasında ayrımcılık olmayacak. Bizim kitabımızda ayrımcılık yoktur. Oy verir-vermez, o onun tercihidir. Ama siyaset kurumu, o kişiye hizmet götürmek zorundadır, sorununu çözmek zorundadır. Beraber, kucaklamak zorundadır. Var olan sorununu çözdükten sonra onu kucaklamak, dinlemek zorundadır. Yeni bir iklim, anlayışa, birlikte yaşama anlayışına, yeni bir sevgiye hepimizin ihtiyacı var.

“Yeniden köylüyü bu milletin efendisi yapmaya kararlıyız”

Hüdayda oynandı burada. Hüdayda’nın başındaki müzik hüznü doludur. Ciğerinizde böyle bam teli çalar. Ama arkasından bir sevinç vardır, bir oyun havası vardır. Dolayısıyla Hüdayda’yı hep Milli Kurtuluş Savaşı sürecindeki düzene bağlarım. O heyecana bağlarım. Başlangıçta kaygılar, hüznler vardı, ama daha sonra Milli Kurtuluş Savaşı ve bağımsız bir Türkiye vardı. Dolayısıyla Hüdayda deyince hep Türkiye Cumhuriyeti tarihinin akışı geçer gözlerimin önünden. Ben, bütün üretici kardeşlerime, alın teri döken kardeşlerime... Bu ülkeyi kuran Gazi Mustafa Kemal, ‘Köylü milletin efendisidir’ demişti. Biz, yeniden köylüyü bu milletin efendisi yapmaya kararlıyız." (ANKA)

Fitch, Türkiye için büyüme tahminini yükseltti

Fitch, Türkiye'ye yönelik bu yılki büyüme tahminini yüzde 4,5'ten yüzde 5,2'ye çıkardı. Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu, küresel büyüme tahminini ise yüzde 2,9'dan yüzde 2,4'e çekti.

Fitch, Küresel Ekonomik Görünüm Raporu'nun eylül sayısını "Arz Şokları ve Enflasyon Dünya Ekonomisini Sert Bir Şekilde Vuruyor" başlığıyla yayımladı.

Türkiye ekonomisine ilişkin değerlendirmelerin de yer aldığı raporda, ülke ekonomisinin güçlü tüketim ve ihracat artışıyla bu yılın ikinci çeyreğinde güçlü bir şekilde büyüdüğü bildirildi.

Raporda, Türkiye ekonomisinin bu yıl yüzde 5,2, 2023 ve 2024'te yüzde 2,9'ar büyümesinin beklendiği kaydedildi.

Fitch, haziran ayında yaptığı tahminlerde, Türkiye'nin bu yıl yüzde 4,5, 2023'te yüzde 3 ve 2024'te yüzde 2,9 büyüyeceğini öngörmüştü.

Küresel büyüme tahmini yüzde 2,4'e düşürüldü

Raporda, Avrupa'daki gaz krizinin, yüksek enflasyonun ve küresel çapta para politikası sıkılaştırmasındaki keskin hızlanmanın ekonomik beklentilere ağır bir darbe indirdiği kaydedildi.

Küresel ekonomiye ilişkin büyüme tahminlerinin düşürüldüğü raporda, dünya ekonomisinin bu yıl yüzde 2,4, 2023'te yüzde 1,7 ve 2024'te yüzde 2,8 büyümesinin beklendiği bildirildi.

Fitch, haziran ayında açıkladığı tahminlerinde küresel ekonominin 2022'de yüzde 2,9, 2023 ve 2024'te yüzde 2,7'şer büyüyeceğini öngörmüştü.

Euro Bölgesi ve ABD için resesyon beklentisi

Raporda, Euro Bölgesi ve İngiltere'nin bu yılın sonlarında resesyona girmesinin, ABD'nin de 2023 ortalarında hafif bir resesyon yaşamasının beklendiğine işaret edildi.

ABD ekonomisinin 2022 yılı büyüme tahmininin yüzde 2,9'dan yüzde 1,7'ye çekildiği belirtilen raporda, ülkenin 2023 yılı büyüme beklentisinin ise yüzde 1,5'ten yüzde 0,5'e indirildiği aktarıldı. ABD'nin 2024 yılı büyüme beklentisinin ise yüzde 1,3'ten yüzde 1,7'ye çıkarıldığı bildirildi.

Raporda, Euro Bölgesi ekonomisinin 2022 yılı büyüme tahmininin yüzde 2,6'dan yüzde 2,9'a çıkarıldığı kaydedildi. Daha önce 2023'te yüzde 2,1 büyümesi beklenen Avro Bölgesi ekonomisinin gelecek yıl yüzde 0,1 daralmasının beklendiği belirtilen raporda, bölge ekonomisinin 2024 yılı büyüme tahmini ise yüzde 2,1'den yüzde 2,3'e çıkarıldı.

Çin ekonomisi için aşağı yönlü revizyon

Raporda, Çin ekonomisinin toparlanmasının ise COVID-19 salgınına karşı uygulanan karantina önlemleri ve gayrimenkul sektöründeki çöküş nedeniyle sınırlandığı aktarıldı.

Raporda, Çin ekonomisinin bu yıla ilişkin büyüme tahminin yüzde 3,7'den yüzde 2,8'e düşürüldüğü, 2023 yılı beklentisinin de yüzde 5,3'ten yüzde 4,5'e çekildiği belirtildi. Çin ekonomisinin 2024 yılı büyüme tahmininin ise yüzde 5'ten yüzde 4,7'ye indirildiği kaydedildi.

Politika faizleri beklenenden çok daha hızlı artıyor

Raporda, yüksek ve kalıcı enflasyonun yükselen kısa vadeli enflasyon beklentilerinin ve sıkı işgücü piyasalarının ABD Merkez Bankası (Fed), İngiltere Merkez Bankası (BoE) ve Avrupa Merkez Bankası'nın (ECB) son aylarda daha şahinleşmesine neden olduğu da aktarıldı.

Politika faizlerinin beklenenden çok daha hızlı arttığı belirtilen raporda, Fed'in yıl sonuna kadar faiz oranını yüzde 4'e çıkarmasının ve 2023 boyunca orada tutmasının, ECB'nin yeniden finansman oranını aralık ayına kadar yüzde 2'ye yükseltmesinin ve BoE'nin faizi Şubat 2023'e kadar 3,25'e çıkarmasının beklendiği kaydedildi.

Sosyal konut projesine başvurular birinci gününde 500 bini geçti

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat Kurum, sosyal konut projesinin ilk gününde başvuru sayısının 507 bin 937 olduğunu bildirdi.

Bakan Kurum, sosyal medya hesabından yaptığı açıklamada, "Yüzyılın konut projesinin ilk gününde e-Devlet üzerinden 439 bin 375, bankalara 68 bin 562, toplam 507 bin 937 başvuru yapıldı. Projemize yoğun ilgi gösteren tüm vatandaşlarımıza teşekkür ediyorum." ifadesini kullandı.

Arsa ve iş yeri başvuruları 10 Ekim'de başlayacak

Kurum, bugün Beşiktaş'ta düzenlenen "Cumhuriyet Tarihinin En Büyük Sosyal Konut Hamlesi Basın Buluşması" programında, sosyal konut başvurularının 31 Ekim'de tamamlanacağını belirtti.

Bu “liralaşma” değil, “dolarlaşma”!

Alaattin AKTAŞ

15 Eylül 2022 Perşembe

✓ Sen tut yıllar yılı reel kayba uğrasa da TL tutmayı tercih edenleri dövize giderler kaygısıyla KKM'ye davet et, onları dövizin getirisine alıştır, şu anki duruma göre normalde TL'de duracak olan 650 milyarı dövize endeksli hale getir, sonra da bunun adına "liralaşma" de! Tam aksine bu uygulama "liralaşma" değil, "dolarlaşma"dır...

Başımızda büyük bir bela var. Dünyanın kışkandığı buluş olarak lanse edilen kur korumalı mevduat. Bu hesabı açtıranlara bütçeden ve Merkez Bankası'ndan aktarılan kaynak bir yana asıl felaket uygulama bittiğinde yaşanacak. Bunu defalarca yazdık. Detaylı olarak da 10 ve 11 Ağustos'ta...

Kur korumalı mevduat, döviz artmasın diye başvurulmuş bir uygulama ve atılan başka adımlarla birlikte bu uygulamaya “liralaşma” adı uygun görüldü. İyi de bu uygulama aslında tam tersi... Bu uygulama görünürde TL tutmayı teşvik ediyor gibiyse de geçmişte TL cinsi tasarruf edenleri de dövizin getirisine alıştırdı. “Liralaşma” oldu aslında “dolarlaşma”...

Merkez Bankası Başkanı Şahap Kavcıoğlu da bankanın bloğunda yer alan yazısında liralaşmanın öneminden ve alınan mesafeden söz ediyor. İyi güzel de, şu soruya bir türlü yanıt bulamıyoruz:

“Bu uygulama bittiğinde ne olacak?”

1.3 trilyon dövize giderse...

BDDK verilerine göre kur korumalı mevduat hesabının toplamı 2 Eylül itibarıyla 1 trilyon 308 milyar lira.

Bazı ayrıntıların artık verilmediğini, verilerin karartıldığını hatırlatalım.

KKM hesabının vadesini bilmiyoruz; ama tahmin zor değil, özellikle gerçek kişiler ağırlıkla üç ay vadeyi tercih ediyor.

Bu hesapların ne kadarının doğrudan TL cinsinden açtırıldığını, ne kadarının DTH dönüşümü yoluyla oluşturulduğunu başlangıçta biliyorduk, daha sonra bu veri açıklanmaz oldu.

Ama tahminler toplam hesapta TL ve döviz cinsi tutarın kabaca yarı yarıya olduğu yönünde.

Bütçeden kur farkı olarak mart-temmuz döneminde 60.6 milyar ödendi, vazgeçilen 10.2 milyar lira da vergi var; böylece KKM'nin bütçeye yükü beş ayda 70.8 milyar lira oldu. (Dünya 16 Ağustos 2022)

Ama bu yük, uygulama bittiğinde ortaya çıkacak yıkımın yanında hafif kalır.

O yıkım, uygulama sona erdiğinde hesaptaki paranın nereye gideceğiyle ortaya çıkacak.

1.3 trilyon dövize, döviz nereye?

2 Eylül'deki hesap tutarının 1.3 trilyon lira olduğunu belirttim. Varsayalım uygulama bittiğinde, artık ne zaman bitirilirse, tutar yine bu düzeyde.

Bu hesabın yarısı, yani 650 milyarı zaten dövizden geldi. Yıllardır döviz tasarruf etmekte olan bu kişi ve kuruluşlar, uygulama bitip ellerine bu para geçtiğinde çok doğaldır ki döviz alacak.

Öte yandan yıllar yılı TL tasarruf etmekten kur korumalı hesaba geçenler de dövizin tadını aldı. Bu hesap sahipleri parayı yatırırken bankanın verdiği faize hiç bakmıyor artık. Dikkatler tümüyle dövizin getirisinde, çünkü faiz kaç olursa olsun döviz artışı kadar getiri elde ediliyor. Adeta masum masum TL'de duranlar, dövize itilmiş oldu. Şimdi normalde TL tasarruf ederken KKM'ye geçip dövizin bu cazip getirisine alışanlar ellerine geçecek 650 milyarla enflasyonun çok altında getirisi olan TL mevduata mı döner, yoksa dövize mi yönelir? Yanıtı belli olan bir soru değil mi...

Dolayısıyla kur korumalı mevduat uygulaması bugün bitse ve tutar 1.3 trilyon lira olsa bile Türkiye bir anda bu kadar döviz talebiyle yüz yüze gelecek demektir.

1.3 trilyon lira kaç milyar dolar döviz eder, hesaplayın artık!

Liralaşma, öyle mi!

Zarar ettiği halde TL'de duran vatandaş "Dövize gitmesin" diye KKM'ye davet et, adeta "**Paranı dövize bağla**" diye teşvik et, yaklaşık 650 milyar lirayı dövize endeksli hale getir, yani döviz hesabını bir anlamda bu kadar, bugünkü kurla 36 milyar dolar büyü, sonra da buna "**liralaşma**" de!

Dövizden geçerek KKM hesabı açtıranların dövize dönmesi bile sıkıntı yaratacak. Bir anlamda taksit taksit toplanan döviz, bir anda talebe dönüştüğünde piyasayı alt üst edecek.

Ya TL'den dövize dönecekler...

Yani 1.3 trilyon lira **“Döviz isterim”** dediğinde ne olacak? İyi **“liralaşamadığımız mı”** ortaya çıkacak?

Yoksa vatandaşı **“liralaşmaya”** ikna edemediğimiz mi?

Bunları düşünmeden bloglarda yazılar yazacağız, “Bir liralaştık, bir liralaştık ki sormayın” diye!

BANKALAR YÜKÜ HAZİNE'YE YIKMANIN YOLUNU BULDU!

Kur korumalı mevduat uygulamasında bankaların uygulayacağı faize, nedendir bilinmez, en başta tavan getirildi.

Bankalar KKM'ye, en fazla **“politika faizi+3 puan”** faiz uygulayabiliyor. KKM başladığında politika faizi yüzde 14'tü, dolayısıyla en yüksek faiz yüzde 17 olabiliyordu. Daha sonra politika faizi yüzde 13'e düşürülünce tavan faiz de yüzde 16'ya inmiş oldu.

Ancak çoğu banka ne daha önce yüzde 17 faiz uyguladı, ne şimdi yüzde 16 faiz uyguluyor. Çünkü bu oranlar tavan ve bankalar faizi daha düşük tutabiliyor.

Vatandaş da kur korumalı mevduat hesabı açtırırken ya da hesabını yenilerken bankanın faizine neredeyse hiç bakmıyor. Çünkü kur artışı faizin altında kalmıyor ki bu oran önem taşıyın. Kur artışı hep daha fazla ve faizle kur artışı arasındaki fark nasıl olsa Hazine tarafından ödeniyor.

Olan Hazine'ye, dolayısıyla KKM hesabı açtırmayanlara oluyor.

Sosyal konutta 360 milyar liralık sübvansiyon olacak

Vahap MUNYAR

15 Eylül 2022 Perşembe

ÇEVRE, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı **Murat Kurum**, Cumhurbaşkanı **Recep Tayyip Erdoğan**'ın önceki gün açıkladığı “sosyal konut projesi”nin ayrıntılarını anlatmak üzere dün TOKİ Başkanı **Ömer Bulut**’la birlikte medya kuruluşlarının yöneticileriyle buluştu, girişte şu mesajı verdi:

- **Birçok ülke “sosyal devlet” olgusundan uzaklaşmışken, biz dar gelirli vatandaşımıza “barınma hakkı” sunmanın mutluluğunu yaşıyoruz.**

Sohbetin başında söz alan Toplu Konut İdaresi (TOKİ) Başkanı **Ömer Bulut**, İdarenin 20 yılda hayata geçirdiği konut projelerini anımsattı:

- **20 yılda 1 milyon 170 bin konut inşa ettik. 5 milyon kişi, evine, yuvasına kavuştu. Cumhuriyet tarihinin en büyük sosyal konut projesi üzerinde uzun süredir çalışıyorduk. En anlamlı, en insancıl projedir bu. Devlet, bu projede sübvansiyon sağlayacak.**

Bakan **Murat Kurum**, TOKİ'nin konut yapmakla kalmadığının altını çizdi:

- **Söz konusu konut projelerinin içinde 26 bin sosyal donatı hayata geçti. Yani, okullar, camiler, hastaneler, spor salonları ve parklar da yapıldı.**

TOKİ'nin daha önceki kampanyalarına işaret etti:

- **TOKİ, daha önce de 50 bin, 100 bin konutluk kampanyalar yaptı. O kampanyalarda başvuru sayısı 2 milyonu bulmuştu.**

Sosyal konutta daha geniş kitleye ulaşmak üzere proje hazırladıklarını vurgulayıp, özetledi:

- **81 il, 600 ilçede 2023-2028 yılları arasındaki 5 yıllık dönemde 500 bin sosyal konut yapılacak.**
- **İsteyen vatandaşımıza kendi evini yapma imkanı sunmak üzere 250 bin altyapısı hazır arsa satışa çıkacak. Arsaların büyüklüğü 350-500 metrekare arasında olacak.**
- **Ayrıca TOKİ, 28 ilimizde küçük esnafın, işletmelerin ihtiyacını karşılamak üzere büyüklükleri 50-200 metrekare arasında olacak 50 bin işyeri yapacak.**

Ardından ekledi:

- **Sosyal konut ve işyerleri için inşaat maliyetinden yüzde 40 indirim uygulanacak. Yani, devlet olarak yüzde 40 sübvansiyon yapacağız. Arsa bedeli söz konusu olmayacak.**

Projeyi şöyle tanımladı:

- **Bu, sosyal devlet anlayışının yansımasıdır.**

Projenin ilk aşamasında 422 milyar liralık bir inşaat yatırımının gündeme geleceğine dikkat çekti:

- **5 yılda toplam 900 milyar liralık inşaat yapılacak, arsa satışı olacak. Bunun ekonomiye yansıması 2 trilyon lirayı bulacak. Yani, 2 trilyon liralık bir ekonomik büyüklük oluşacak. Sanayiye de harekete geçirecek.**

Devletin yüzde 40'lık fiyat indiriminin parasal büyüklüğünü sordum, hesapladı:

- **Projenin 422 milyar liralık ilk aşamasında sübvansiyon 168.8 milyar lira olacak. Toplam 900 milyar liralık proje tamamlandığında sübvansiyon da 360 milyar lirayı bulacak.**

Bakan **Kurum**, dün saat 10.30'da sohbete başlarken başvuru sayısına baktı:

- **Biliyorsunuz sosyal konut için başvurular bu sabah (dün) başladı. Şu ana kadar 92 bin başvuru görünüyor.**

Toplantının bitiminde son verilere bakıp aktardı:

- **Şu ana kadar başvurular 200 bin aşmış bulunuyor. Çok büyük bir ilgi var.**

Konutun, arsanın, küçük işyerinin inşaat maliyetinin yüzde 40 altında bir fiyatla satışa çıkması, hiper enflasyon ortamında cazibeyi artırıyor.

İlk saatlerden itibaren başvuruların hızla artması, “**sosyal konut**” projesinin çekiciliğini ortaya koyuyor...

TC vatandaşı ise mülteciyi ayırmak insanlığa da sığmaz

ÇEVRE, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı **Murat Kurum**, Cumhurbaşkanı **Recep Tayyip Erdoğan**'ın “**Cumhuriyet tarihinin en büyük sosyal konut projesi**” olarak açıkladığı projeye başvurularla ilgili şu temel gerekleri ortaya koydu:

- **Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olan herkes şartlarının uyması halinde projeden konut, arsa veya işyeri sahibi olmak için başvurabilecek. Vatandaşlarımız ya ikamet ettikleri il veya ilçeden ya da nüfusa kayıtlı oldukları yerde ev, arsa işyeri için başvuru yapabilecek.**

Kurum'un bu sözleri üzerine bir meslektaşımız sordu:

- **TC vatandaşı olmuş Suriyeli mülteciler de bu projeden yararlanabilecek mi?**

Kurum, soruyu şöyle yanıtladı:

- **Eğer Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığı verilmişse, o insanları ayırmak Anayasa'ya da aykırı durum yaratır. Vatandaşımız olmuşa elbette hakkı vardır. Onları ayırmak insanlığa da sığmaz.**

Borç bitene kadar satmak yok ama kiraya verilebilir

ÇEVRE, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı **Murat Kurum**, sosyal konut projesinden ev sahibi olacaklarla ilgili şu sınırlamaya dikkat çekti:

- **Borç bitene kadar hak sahipleri konutlarını satamayacaklar. Satışı tespit ettiğimiz anda duruma el koyar satış durdururuz. Gerekirse konuta el koyarız.**

Alınan sosyal konutların kiraya verilip verilemeyeceği sorusunu da şöyle yanıtladı:

- **Elbette kiraya verilebilir. Vatandaşımız ille de aldığı evde oturmak zorunda değil. Belki işyerine, çocuklarının okuluna uzaktır. Orayı kiraya verir, kendisi bir başka yerde kirada oturur.**

Şirnak ile İstanbul arasında yüzde 5-10 fiyat farkı söz konusu

ÇEVRE, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı **Murat Kurum**'a sorduk:

- 81 il ve 600 ilçedeki sosyal konutlarda aynı tipler, büyüklükler için neredeyse tek fiyat söz konusu değil mi? Örneğin Şirnak ile İstanbul fiyatları aynı mı olacak?

Kurum, şöyle yanıtladı:

- **Şirnak'taki fiyatlar İstanbul'a oranla yüzde 5-10 dolayında düşük olacak.**

Soruyu sürdürdük:

- Bu durumda, ulaşacağı değer açısından İstanbul'da ev sahibi olabilenler daha kazançlı çıkacak değil mi?

Şu yanıtı verdi:

- **İstanbul'da yaşam koşulları daha zor. Dolayısıyla zorluğa katlananlar o şansı yakalayabilecek.**

Noter huzurunda şeffaf kura çekilecek

ÇEVRE, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı **Murat Kurum**'a vatandaşlar arasında konuşulan şüpheyi sordum:

- Vatandaşların bir bölümü, **“Bu kadar avantajlı konutları AK Partili olanlardan başkasına vermezler”** şeklinde düşünüyor. Bu şüpheleri nasıl önleyeceksiniz?

Kurum, TOKİ'nin bugüne kadarki kampanyalarını örnek gösterdi:

- **Başvuru yapanlar arasından noter huzurunda kura çekiliyor. Bugüne kadar da TOKİ'nin satışlarında bu tür şüpheli bir konu gündeme gelmedi.**

Taksitler memur maaşına endeksli ama düşük de olabiliyor

MURAT Kurum, sosyal konut, arsa ve işyeri satışlarının 240 ay vadeli olacağını bildirip ekledi:

- **Taksitler her yıl memur maaş zamlarına endeksli şekilde artacak.**

Bu yılki özel durum aklına geldi:

- Bu yıl vatandaşımızı enflasyona ezdirmemek adına maaş ve ücret zamları daha yüksek oldu. Yüzde 70-80'leri buldu. Biliyorsunuz kira artışlarına yüzde 25 sınırı koyduk. TOKİ'nin taksitlerindeki artışları da bu yıl yüzde 25'le sınırladık.

Vatandaş su satar simit satar, aldığı evin parasını öder

BİR meslektaşımız **Murat Kurum**'a sordu:

- Sözleşme imzasıyla konutun teslimi arasında 1-1.5 yıllık bir süre söz konusu olacak gibi görünüyor. Yani, dar gelirli vatandaş hem kira, hem de taksit ödemen durumunda kalacak. Acaba bu dönemi "ödemesiz" yapamaz mıydınız?

Kurum, şöyle yanıtladı:

- Vatandaşımız böyle bir sosyal konusu almaya hak kazandığında ne yapar, eder borcunu öder. Su satar, simit satar yine evini alır.

Danışmanları o anda bir not iletti, **Kurum** da yüksek sesle okudu:

- Arkadaşlarım simit satma, su satma örneğinin yanlış anlaşılacağı konusunda beni uyarıyor. Ben bu örneği vatandaşın ev almak için tüm gücünü kullanacağı anlamında söyledim. Ben de öğrenciyken garsonluk yaptım. Gayet şerefli bir durum bu.

TOKİ'nin kendi gücü var, bu projeyi yapar

MURAT Kurum, sosyal konut, küçük sanayi sitesi ve arsa konusunda projeyi Hazine'ye ekstra yük olmadan yürütebileceklerini belirtti:

- **Bakanlığımızın, TOKİ'nin gücü var, bu projeyi yürütebilir.**

Yine de finansman işini nasıl çözeceklerini sordum, şu yanıtı verdi:

- 3 yıl için, 10, 12, 14 milyar lira bütçeye sosyal konut projesi için kaynak koyduk. Gerisini TOKİ'nin kendi gücüyle karşılayabileceğini düşünüyoruz.

Aslında bu iş sanayinin bir parçası sayılır

MURAT Kurum, inşaat sektörünün 250 sektörü tetikleyen yanı olduğunu savundu:

- Sosyal konut projemiz, 2 trilyon liralık bir ekonomik etki yaratacak. 250 sektör bundan payını alacak. Yani, sanayi de hareket kazanacak.

Kendilerine, “**Sanayiye desteklemek yerine yine inşaatla yükleniyorlar**” şeklinde eleştiri yönelebileceğini belirtti:

- **Bir kara bu proje 200 bin kişilik ek istihdam yaratacak. Ayrıca, bu iş de sanayinin bir parçasıdır.**

Ardından ekledi:

- Ayrıca, sosyal konutun yanı sıra TOKİ küçük sanayi siteleri de yapacak.

İlk 224 bin başvuru

Sosyal konut projesinin açıklanmasının ardından vatandaşlar, bankaların önünde uzun kuyruklar oluşturdu. İlk günde 224 bin başvuru yapıldığı açıklanırken, konutlar için 500 TL, işyerleri için de 2500 TL başvuru bedeli alınıyor.

Başvurular, 14 Eylül- 31 Ekim 2022 tarihleri arasında kabul edilecek. e-Devlet başvuruları ise 28 Ekim'de sona erecek. Konut tipi 2+1 ve 3+1 ayrımı olmadan, proje bazında başvuru yapılacak. Hak sahiplerinin konut tipleri, ihale yapıldıktan sonra "konut belirleme kurası" ile belirlenecek.

Başvurusu toplanacak konutların, adet, brüt metrekare, net metrekare ve şerefiyeli satış fiyatları, ihalesi yapıldıktan sonra belirlenecek. Konutların satışı, yüzde 10 peşin, 240 ay vadeli ve taksit başlangıçları konut teslimlerini takip eden ay itibarıyla başlayacak şekilde yapılacak.

Hak sahiplerinin konutlarına ait kalan borç bakiyesi ve aylık taksitleri her yılın ocak ve temmuz aylarında olmak üzere yılda 2 kez, bir önceki 6 aylık dönemdeki memur maaş artış oranı dikkate alınarak İdarece tespit edilen oranda artırılacak.

Abdulkadir Selvi

Anketler ne söylüyor?

Anketler, cumhurbaşkanı adaylarına olan desteği ve siyasi partilerin oy oranlarını yansıtmaları açısından önemli.

Ama asıl önemli olan, cumhurbaşkanı adaylarının belli olduğu zaman yapılacak kamuoyu araştırmaları olacak. Seçim dönemine girilince daha fazla anket yayınlayacağım. Areda Survey'in 23-27 Ağustos tarihleri arasında 2 bin kişi üzerinde yayınladığı anketin sonuçları kadar satır araları da ilgimi çekti.

Cumhurbaşkanı adaylığının netleşmeye başlamasından itibaren Kılıçdaroğlu'nun yükselişi sürüyor. Ama Mansur Yavaş da cumhurbaşkanı adaylığına dönük hiçbir mesaj vermemesine rağmen ilk sırayı kaptırmıyor.

Erdoğan ve Kılıçdaroğlu kendi partileri dışında sürpriz kesimlerden destek alıyor. Areda Survey'in araştırmasında bana çarpıcı gelen bir nokta ise HDP seçmeninin eğilimi oldu. AK Parti'nin bu veri üzerinde çalışmasında yarar var.

ORTAK ADAY KUŞKUSU

CHP ile İYİ Parti arasında yaşanan Kılıçdaroğlu mu, Mansur Yavaş mı tartışması Millet İttifakı'nda kuşkuya neden olmuş.

Areda Survey'in anketine katılanların yüzde 51.9'u Millet İttifakı'nın ortak aday çıkarabileceğini söylerken yüzde 48.1'i aday çıkaramayacağı görüşünde.

CUMHURBAŞKANLIĞI SEÇİMİNDE HANGİ İTTİFAK ÖNDE

Cumhurbaşkanlığı seçimi olsa hangi ittifaka oy verirsiniz sorusuna ankete katılanların yüzde 51.5'i Cumhur İttifakı yanıtını verirken, Millet İttifakı diyenlerin oranı yüzde 48.5 çıkıyor.

EKONOMİK SORUNLARI KİM ÇÖZER

Bu soruya verilen yanıtı paylaşmadan önce başka bir veriyi aktarmak istiyorum.

Ankette ağustos ayının en önemli gündem maddesi nedir diye sorulduğunda ekonomi yüzde 47.4'le ilk sırada çıkıyor. Onu yüzde 15.3'le zam ve hayat pahalılığı takip ediyor. Bu sonuç şaşırtıcı değil. Ama ekonomik sorunları hükümet mi çözer yoksa muhalefet mi sorusuna verilen yanıt önemli.

Ankete katılanların yüzde 48.8'i hükümet derken yüzde 35.9'u muhalefeti işaret ediyor. Hiçbiri çözemez diyenlerin oranı ise yüzde 15.3 çıkıyor.

ÇÖZERSE REİS ÇÖZER

Enflasyonun yüzde 80'i aştığı bir ortamda halk ekonomiyle ilgili sorunları muhalefet çözer demiyorsa, 6'lı masanın şapkayı önüne koyup düşünmesi lazım. Biz neden güven veremiyoruz sorusuna cevap aramaları gerekiyor. 20 yıllık AK Parti iktidarında ilk kez böyle bir ekonomik sıkıntı yaşandı. Zamlar, hayat pahalılığı ve enflasyon en çok AK Parti'nin oy aldığı kesimleri etkiledi. Erdoğan dışında hiçbir lider buna dayanamazdı. Ama halk muhalefete yönelmedi. Tam aksine Erdoğan'ın samimi çabaları nedeniyle seçmende, "Çözerse yine Reis çözer" duygusu oluştu.

YAVAŞ MI, KILIÇDAROĞLU MU?

Muhalefetin cumhurbaşkanı adayında Mansur Yavaş yüzde 33.4'le birinci sıradaki konumunu koruyor. Bir süredir yükselişe geçen Kılıçdaroğlu ise yüzde 32.8'le ikinci sıraya yerleşmiş durumda. Tüm cumhurbaşkanı adayları sorulduğunda 1 yıl önce Kılıçdaroğlu diyenlerin oranı yüzde 6.5 iken, bugün iki katından fazla artarak yüzde 15.2'ye yükseldi.

ABDULLAH GÜL NE DURUMDA?

Selahattin Demirtaş yüzde 9.2'yle üçüncü sırada gelirken onu cumhurbaşkanı adayı olmadığını açıklamasına rağmen yüzde 8.1'le Meral Akşener takip ediyor.

Gerilemesini sürdüren Ekrem İmamoğlu yüzde 4.9'la beşinci sırada gelirken cumhurbaşkanı adaylığı için yeniden sinyal vermeye başlayan Abdullah Gül ise yüzde 3.2'yle altıncı sırada geliyor.

CUMHURBAŞKANLIĞI SEÇİMİ

Areda Survey'in bu pazar cumhurbaşkanlığı seçimi olsa kime oy verirsiniz sorusuna cevap verenlerin yüzde 47.9'u Erdoğan yanıtını vermiş. Erdoğan bir ay önceye göre bir artış sağlamış. Mansur Yavaş diyenlerin oranında ise bir puanlık bir gerileme söz konusu. Ağustos ayında Yavaş diyenlerin oranı yüzde 22.2 olurken bu oran temmuz ayında yüzde 23'tü.

İMAMOĞLU DENKLEM DIŞI

Kılıçdaroğlu diyenlerin oranı yüzde 15.2 olurken Demirtaş'a destek yüzde 8.5, Akşener diyenlerin oranı yüzde 2.9 oldu. Geçen yıl yapılan araştırmalarda ikinci sırada çıkan Ekrem İmamoğlu ise yüzde 2.3'e gerileyerek cumhurbaşkanlığı denkleminin dışına çıktı.

AK PARTİ DİKKAT

Cumhurbaşkanlığı seçimiyle ilgili sonuçların detaylarına girmek istiyorum. Erdoğan CHP'den yüzde 2.1, MHP'den yüzde 66.1 oranında destek alırken İYİ Parti seçmeninin yüzde 4.5'i de Erdoğan'a oy veriyor. Erdoğan HDP seçmeninin de oyunu alabilen bir liderdi. Dörtte bir oranında oy alıyordu. Ama bu araştırmada HDP seçmeni oy vermiyor. Kürt seçmenle HDP seçmeni aynı değil. Erdoğan Kürt seçmenden en fazla oy alan bir lider. Ama ayrıca HDP seçmeninden de oy alabiliyordu. Bu sorunun mercek altına alınması gerekiyor. HDP seçmeni Mansur Yavaş'a oy vermiyor ama Kılıçdaroğlu'na destek yüzde 15.7 seviyesinde.

PARTİLERİN OY ORANI

Bu seçimlerde cumhurbaşkanlığını Erdoğan kazanır ama muhalefet Meclis'teki çoğunluğu elde eder diye bir şehir efsanesi oluşturulmaya çalışılıyor.

1- Kamuoyu araştırmaları onu göstermiyor.

2- İttifakları avantajlı olmaktan çıkaran yeni seçim yasası küçük partilere değil, büyük partilere yarıyor.

AÇIK ARA BİRİNCİ

Şimdi gelelim araştırmaya. Bu pazar seçim olsa hangi partiye oy verirsiniz sorusuna ankete katılanların yüzde 36.6'sı AK Parti yanıtını verirken, CHP yüzde 24.4 çıkıyor. Bu veriler CHP birinci parti çıkıyor yorumlarını desteklemiyor. CHP yerinde sayıyor.

HDP'nin yüzde 11.1 çıktığı araştırmada İYİ Parti yüzde 11'le dördüncü sırada geliyor. MHP'nin yüzde 10.4 çıktığı araştırmada Yeniden Refah Partisi yükselişini sürdürerek yüzde 1.6'ya ulaşmış durumda. CHP ile ittifak yapan Saadet Partisi ise yüzde 0.8 çıkıyor.

Zafer Partisi yüzde 1.4 olurken onu yüzde 1.3'le DEVA Partisi takip ediyor.

KILIÇDAROĞLU İLE AKŞENER ARASINDAKİ SOĞUKLUK

CHP ile İYİ Parti arasında yaşanan HDP krizi ve ihale tartışmalarından sonra Kılıçdaroğlu ile Akşener, Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığı'nın düzenlediği Tarım Şurası'nda bir araya geldi. Ama iki lider arasındaki soğukluk kameralara da yansdı.

SAYIN GENEL BAŞKAN'IM

15.09.2022

Oysa 11 gün aradan sonra bir araya gelen iki liderin sıcak bir şekilde tokalaşıp samimi bir şekilde sohbet etmeleri bekleniyordu. Hatta CHP'ye yakın medya iki liderin şuradan sonra Bilkent Otel'de baş başa bir görüşme yapabileceği yönünde yayınlar yaptı. Kılıçdaroğlu ile Akşener yan yana oturdu. Nezaket cümlelerinin ötesinde bir sohbetleri olmadı. Toplantı sırasında farklı yönleri bakmayı tercih ettiler. Kılıçdaroğlu'nun konuşmasında Akşener'e iki kez "Sayın Genel Başkan'ım" diye hitap etmesine rağmen toplantı bitince iki lider hızla salonu terk etti.

Esfender KORKMAZ

Cari açık kader değil

15 Eylül 2022 Perşembe

Hükümetin, dış ticarete rekabet gücünü artıracak diye faizleri düşük tuttu ve kurların artmasının yolunu açtı. Ne var ki cari açığı daha çok artırdı. Bu sene İlk 7 ayda cari açığın milli gelire oranı yüzde 6 ile son on yılın en yüksek cari açığı oldu.

AKP, ta baştan beri cari açığa dayalı bir büyüme politikası uyguladı. Zira bir ekonomide cari açığın bozucu etkileri daha geç çıkar. Siyasi iktidar ise bu günü kurtarmak için potansiyel büyümeyi düşürdü ve ekonomik istikrarı bozdu.

Dahası cari açık kaynak kaybıdır bu gün ve gelecekte ülkenin yoksullaşmasına neden oldu.

Türkiye'ye doğrudan yabancı yatırım sermayesi gelmediği için cari açık dış borçla kapatılıyor. Dış borç stoku artıyor. Üstelik Türkiye'nin ülke riski yüksek olduğu için dış borçlanma faizleri de yüksektir. Zira dış borçlarda faiz maliyetini belirleyen CDS oranları yüksektir. Dünyada dış borçlanma faiz oranları ortalama yüzde 2-3 olurken Türkiye ve Türk bankaları yüzde 11- 12 arasında faizle tahvil satabiliyor. Yüksek faiz çıkışı hem kaynak kaybına neden oluyor hem de cari açık devam ediyor.

Cari açık hiçbir ülke için kader değildir. Temel sorun yanlış politikalar ve yanlış yönetimdir. Bizim için çözüm yolu ise zor değildir.

1. Üretimde ithal girdi payını düşürmek gerekiyor.

Dış ticaret açığının temel nedeni , üretimin ithal girdiye bağımlı olmasıdır. Türkiye'nin cari açık kısılacından kurtulması için önce sanayide kullandığı ithal aramalı ve hammadde payını en aza düşürmesi gerekir. Bunun içinde ithal aramalı ve hammadde ikame yatırımları teşvik edilmelidir. Ayrıca pamuk gibi hammaddelerin, iplik gibi ara malların üretimi için geçici bir süre ile devletin bu alanda piyasaya girmesi gerekir.

2. Kur sistemi değişmelidir.

Türkiye için optimal kur rejimi, ekonomik konjonktürü, mevcut riskleri, piyasa şartlarını dikkate alan ve kurdan dolayı ortaya çıkabilen sosyal

maliyetleri minimize eden bir rejim olmalıdır. Bugünkü şartlarda ancak Çin'in uyguladığı yarı sabit kur rejimi uygulanabilir. Ama bunun için de rezerv olmalı ve rezervleri artırmak için de İMF' den en az 100 milyar dolar kredi almak gerekiyor.

3. Kambiyo rejimi ve MB'da reform yapılmalıdır.

Kambiyo rejimi değiştirilmelidir. Sıcak para girişi kontrollü olmalı, buna karşılık doğrudan yabancı yatırım sermayesi girişi için bürokrasi, vergi ve yatırım teşvikleri verilmelidir. Dahası hukuki ve demokratik altyapı yeniden tesis edilmelidir.

Kambiyo rejimi değişince, Merkez Bankası'nın bağımsız para politikası uygulayarak TL'yi gözetmesi yanında ayrıca kuru gözetmesi de mümkün olur. Bu durumda İmkânsız üçlü-Üçlü açmaz (The Impossible Trinity-Trilemma) sorun olmayacaktır.

4.Bağımsız para ve faiz politikası; Merkez Bankası'nın bağımsızlığı sağlanmalı , hükümetin popülist müdahaleleri önlenmelidir. Bu paralelde Merkez Bankasının para politikası araçlarını (Faiz ve açık piyasa işlemleri gibi), sermaye hareketleri ve döviz kuru rejiminden etkilenmeden, ayrı ve bunlardan bağımsız kullanması gerekir.

5.Dış Ticaret Politikası değişmelidir.

Bu yılın ilk yedi ayında , Çinden ithalatımız 23,9 milyar dolar olmuş , buna karşılık Çin'e ihracatımız 1,8 milyar dolar olmuş.

Çin'den yatırım malı ve teknoloji ithal etmiyoruz veya önemsiz seviyede kalıyor. Genel olarak Türkiye de üretilen , deri eşya , bisiklet , oyuncak , plastik eşya ithal ediyoruz.

Çin'e ithalat kotası ve vergi uygularsak, dış ticaret açığımız yarı yarıya azalır. Buna rağmen neden uygulamıyoruz ? Demek ki Hükümet üzerinde etkili bir Çin ithalat lobisi var.

Sonuç olarak; 2003 -2022 yılları arasında geçen 20 senede Türkiye 630 milyar dolar cari açık verdi. Bu kadar kaynak kaybının doğal olarak iki sonucu oldu; Ekonomik istikrar bozuldu ve yoksullaştık.

15 Eylül 2022, Perşembe

BAŞYAZI MEHMET BARLAS

Özbekistan'daki Şanghay Zirvesi bir dönüm noktası mı?

İkinci Dünya Savaşı'ndan bu yana ABD'nin sarsılmaz müttefiki, hatta uydusu olarak dış politikasını yönlendiren Türkiye, günümüzde yeni bir yön ve "mili politikalar" belirleme arayışında. Çünkü üyesi olduğumuz NATO ve patron müttefikimiz ABD, Türkiye'nin aleyhine olabilecek ne varsa hepsine destek vermeye devam ediyor.

Sadece FETÖ'ye kol kanat germesinden bahsetmiyorum. Daha da ötesi mesela Irak ve Suriye topraklarında PKK/PYD'yi silahlandırıp Türkiye'ye saldırtıyor. Yunanistan'a "Türkiye'yi kışkırtması" için destek veriyor. Şimdi Türkiye bütün bu gerçeklerin ışığında hem stratejik açıdan sahip olduklarını kaybetmemeli (NATO üyeliği gibi) hem de yeni ufuklara açılmak için çaba göstermeli. Bu çabalardan çok somutu, "Türk Devletleri Teşkilatı"nın kurulması ve Azerbaycan ile Türkiye'nin "Tek millet iki devlet" ilkesine bağlanması oldu.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın bu yeni ufuk arayışındaki en önemli yolculuklarından biri de bugün başlıyor. Erdoğan, Özbekistan'a gidiyor ve burada çeşitli etkinliklere iştirak edecek. Ama en önemlisi yarın toplanacak olan "Şanghay İşbirliği Örgütü Zirvesi"ne katılması. Burada Çin Devlet Başkanı Şi Cinping ve Rusya Devlet Başkanı Putin ile yapacağı önemli görüşmeler var. Putin ile hem Ukrayna'daki durumu, hem tahıl ihracını, hem de Ermenistan'ın Azerbaycan'a tecavüzlerini konuşacak. Şi Cinping ile görüşmede ise Türkiye'nin Çin'le ticaretinin artması gündemde olacak. Bilindiği gibi Çin, Türkiye'de büyük bir yatırımla otomotiv fabrikası kuruyor.

Bütün Avrupa ülkeleri ve ABD, Rusya'ya yaptırımlar uygularken Türkiye normal ilişkilerini sürdürüyor. Ve bu durum Batı'yı çok rahatsız ediyor. Amerikan Dışişleri Bakanlığı, TÜSİAD'ı uyararak Rusya ile yapılan ticarete son vermelerini istemişti. Bu arada pek çok Türk şirketi büyük imkânlar varken, yaptırımların hedefi olmamak için Rusya'yla ticareti askıya alıyor. Belli ki "dolardan başka para birimleriyle ticaret ve

yatırım alternatifleri" Şanghay Zirvesi toplantısının asıl konusu olacak. Doğu cephesi, alternatif ticaret yolları arayacak. Kısacası, önümüzdeki hafta tarihi Şanghay Zirvesi'nin sonuçlarını tartışacağız.

6'LI MASANIN BİR PROJESİ YOK

Son dönemde hayatımıza, hiçbir projesi olmayan ama Türkiye'yi yönetmeye talip olan 6'lı masa girdi. Cumhurbaşkanı Erdoğan, bunlara FETÖ ve HDP'yi de ekleyerek "8'li masa" diyor ama konumuz o değil. Cumhurbaşkanı Erdoğan her gün "tarihi projeler" açıklıyor. Son olarak açıklanan ucuz konut projesine başvuru sayısı birkaç saat içinde 300 bini aştı.

Peki muhalefet ne yapıyor dersiniz?

Bir yandan projeleri engellemeye çalışırken diğer yandan Türkiye'yi Ege ve Akdeniz'de sıkıştırmak için uğraşan Yunanistan'a göz kırıyor. Türkiye'nin Akdeniz'deki enerji kaynaklarına ulaşması için tarihi bir mücadele veren Erdoğan'ı adeta haksız göstermeye çalışıyorlar. Siyasetlerinde tek eksen var, o da Tayyip Erdoğan'ı devirmek. Türkiye'nin menfaatleri, 6'lı masa üyelerinin hiçbirinin umurunda değil. Artık siyasetle en ilgisiz insan bile dış politikayı takip ediyor ve içeride sorunları sahiden kim çözebilir diye düşünüyor.

Muhalefetin "Batı'ya teslim olmak dışında siyaset üretememesi" sahiden can sıkmaya başladı. 24 Haziran seçimlerine, seçmenin gözünde hızla değer kaybeden ve inandırıcılık sorunu yaşayan 6'lı masa ile gidiyoruz. Bu saatten sonra da toparlanmaları çok zor görünüyor.